

طبع

سرشناسه: تیکل، فیلیس، ۱۹۳۴ - م.
عنوان و نام پدیدآور: طمع: از مجموعه هفت گناه کبیره/فیلیس ا. تیکل؛
ترجمه نسترن ظهیری.
مشخصات نشر: تهران: ققنوس، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری: ۹۵ ص.
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۷۸-۳۳۸-۷
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
یادداشت: عنوان اصلی: Greed: the seven deadly sins, 2004
یادداشت: کتابنامه.
موضوع: حرص و آز — جنبه‌های مذهبی — مسیحیت
موضوع: Avarice--Religious aspects--Christianity
شناسه افزوده: ظهیری، نسترن، ۱۳۶۵ -، مترجم
رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۶ ت ۹ح/۴۶۲۷ B
رده‌بندی دیویی: ۱۷۸
شماره کتاب‌شناسی ملی: ۴۶۸۰۹۶۱

طمع

از مجموعه هفت گناه کبیره

فیلیس ای. تیکل

ترجمه نسترن ظهیری

این کتاب ترجمه‌ای است از:

Greed
The Seven Deadly Sins
Phyllis A. Tickle
Oxford University Press, 2004

انتشارات قنوس

تهران، خیابان انقلاب، خیابان شهدای زاندارمری،
شماره ۱۱۱، تلفن ۴۰ ۸۶ ۴۰ ۶۶

* * *

ویرایش، آماده‌سازی و امور فنی:

تحریریه انتشارات قنوس

* * *

فیلیس ای. نیکل

طمع

از مجموعه هفت گناه کبیره

ترجمه نسترن ظهیری

چاپ اول

۱۳۹۶

۱۵۰۰ نسخه

چاپخانه پژمان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۷۸-۳۳۸-۷

ISBN: 978-600-278-338-7

حقوق چاپ و نشر محفوظ است.

۷۰۰۰ تومان

یادداشت ناشر

هفت گناه کبیره در سنت مسیحی (غرور، طمع، بی‌بندوباری،^۱ حسد، شکمبارگی، غضب و تن‌پروری) فهرست تعدیل‌شده همان هشت عمل شیطانی (تکبر، حرص و آز، بی‌بندوباری، خودستایی، شکمبارگی، غضب، غم و یأس) است که راهبی یونانی به نام اواگریوس پونتیکوس (Evagrius Ponticus) به دست داده بود، فهرستی که پاپ گرگوری در قرن شانزدهم با جایگزینی تن‌پروری به جای غم و یأس آن را به هفت گناه مهلک یا کبیره تقلیل داد.

در سنت مسیحی ارتکاب این گناهان مستوجب دوزخ است و راه بخشایش این گناهان نیز دست‌کم با یکی از دو طریق ذیل میسر می‌شود:

۱. برگزاری مراسم مذهبی اعتراف،

۲. توبه و پرهیز همیشگی.

در مجموعه پیش‌رود در باب این هفت گناه کبیره که به همت کتابخانه عمومی نیویورک و انتشارات دانشگاه آکسفورد انتشار یافته است سعی شده تا در قالب مجلدهای مجزا و از چشم‌انداز جهان امروز، به‌ویژه سنت فرهنگی مغرب‌زمین، به استفسار از هر یک از این گناهان در گذشته و امروز و به‌ویژه در سنت مسیحی پرداخته شود. در این راه سعی شده تا با به‌کارگیری زبان‌های مختلف (جد و طنز)، وضعیت اسفبار، انسدادها و وضعیت متناقض حاصل از ارتکاب این گناهان در جهان امروز به تصویر کشیده شود.

---

1. Lust

سنت اسلامی در باب هر یک از گناهانی که این مجموعه به آن‌ها پرداخته است، به تفصیل با شعب و فروع آن، بحث کرده است. اسلام توجهی ویژه به این بحث مبذول داشته و مسلمانان در اعصار مختلف با بهره‌گیری از منابع اسلامی (قرآن، حدیث و سنت) به باریک‌بینی و باریک‌اندیشی در این مسائل پرداخته‌اند. منابع اسلامی فهرستی بسیار بلندبالا تر از سنت مسیحی در باب این گناهان ارائه داده‌اند، به نحوی که گاه تعداد این گناهان را به متجاوز از چهل گناه رسانده‌اند، علاوه بر آنچه در این منابع آمده است عرف مشرعیان جامعه نیز خود ملاکی مجزا برای تشخیص گناهان کبیره محسوب شده است.

اسلام نیز همچون سنت مسیحی و البته با سازوکارهایی کارآمد و متنوع کمر همت به ریشه‌کن کردن این گناهان بسته و در این زمینه بشارت و انذار و محرومیت‌های حقوقی و اجتماعی خاصی وضع کرده است: در زمینه انذار، همچون سنت مسیحی، مرتکب این گناهان را اهل دوزخ دانسته و در جامعه این جهانی نیز شهادت آن‌ها را مردود و اقتدا به آن‌ها در نماز را منع کرده است. در باب بشارت نیز مثلاً در آیه ۳۱ سوره نساء و آیه ۳۵ سوره شوری غفران الهی را برای پرهیزگاران از کبائر تضمین کرده و در ازای ترک آن‌ها بهشتی را وعده داده است که نعمت‌هایش سه ویژگی مهم دارد: طهارت، حلّیت و بی‌ملال بودن.

فهرست

۸۰۳

۹.....	یادداشت ویراستار .....
۱۱	مقدمه .....
۲۷	۱. جان کلام.....
۶۳	۲. سخن آخر.....
۶۷	یادداشت‌ها .....
۸۹	کتابنامه .....
۹۳	نمایه .....

یادداشت ویراستار

این کتاب بخشی از خطابه و مجموعه‌ای است که با مشارکت کتابخانه عمومی نیویورک و انتشارات دانشگاه آکسفورد در زمینه «هفت گناه کبیره» به چاپ رسیده است. هدف ما این بوده که از محققان و نویسندگان دعوت کنیم تا در مجلداتی جداگانه به طرز نگرش و درک ما از شر و گناهان کبیره بپردازند. هر یک از نویسندگان بر آن بوده‌اند تا از طریق یافته‌های پیشین و معاصر به کشف تأثیر چالش‌های ادراکی و عملی‌ای بپردازند که هر یک از گناهان کبیره بر معنویت، اخلاق و زندگی روزمره ما می‌گذارند.

مفهوم هفت گناه کبیره در کتاب مقدس نیامده است. در منابع مختلف آمده است که فهرست‌های اولیه گناه و سرپیچی را در قرن چهارم اوآگریوس پونتوسی و پس از او جان از کاسیوس دسته‌بندی کرده بودند. اسقف اعظم گرگوری در قرن ششم فهرستی از این هفت گناه کبیره سنتی را گرد آورد. این گناهان بر اساس میزان شدت و تأثیرات مخربی که در روح و روان می‌گذاشتند درجه‌بندی شدند و حکم چنان بود که ریشه تمام گناهان دیگر هستند. با توجه به این که برخی گناهان دربرگیرنده گناهان دیگر هستند و بر اساس منابع دینی واژگان مشابهی

برای ارجاع به یک مفهوم مشترک به کار برده می‌شود، این فهرست گناهان کبیره به ترتیبی که امروز می‌شناسیم رتبه‌بندی شدند: تکبر، طمع، بی‌بندوباری، حسد، شکمبارگی، غضب و تن‌پروری. متکلمین مسیحی به منظور مقابله به مثل با این نافرمانی‌ها فهرست فضایل خدایی کاردینال را نیز دسته‌بندی کرده‌اند: پروا، اعتدال، عدالت، شکیبایی، و همچنین فضایل دینی: ایمان، امید و احسان. این گناهان الهام‌بخش نویسندگان قرون وسطی و دوران رنسانس از قبیل چاسر، دانته و اسپنسر بودند که با خلق شخصیت‌های داستانی خاطره‌انگیز و غنی به این گناهان جان بخشیدند. نگاره‌هایی ترسیم شدند که رنگ‌ها، حیوانات و مجازات‌های مربوط به گناهکاران را در جهنم به تصویر می‌کشیدند. این فهرست پرآوازه در خلال اعصار تاریخ در آثار دینی، فلسفی، روان‌شناسی، سیاسی، نقد اجتماعی، فرهنگ عامه، هنر و ادبیات خودنمایی کرده است. خواه گناهان کبیره در نظر شما نشان‌دهنده عمومی‌ترین ضعف‌های اخلاقی بشر خواه نشان‌دهنده نقطه‌ضعف‌های جدی‌تر روحی باشند، این گناهان تخیلات را به جنبش وامی‌دارند و این پرسش اجتناب‌ناپذیر را فراروی ما قرار می‌دهند: گناه کبیره شما چیست؟

شیفتگی کنونی ما به این گناهان باستانی، به پا خاستن علیه آن‌ها یا تجلیل از آن‌ها نشان‌دهنده تمایل روزافزون ما به تعریف طبیعت بشر با در نظر گرفتن انگیزه‌های الهی‌مان است. امیدوارم این کتاب و دیگر کتاب‌های این مجموعه خوانندگان را بر آن دارد تا به تفکراتی مشابه در زمینهٔ رذیلت، فضیلت، معنویات، و بشریت بپردازند.

مقدمه

مختصری در باب زمینه بحث

سردبیر بخش دین در مجله‌ای تجاری — که شغل من و افراد معدود دیگری است — مثل نوآموزی است که به یادگیری کاربرد دین در تجارت مشغول است. از این نظر دین را در دقیق‌ترین صورتش می‌توان در هیئت بند یا ریسمانی از معنا تصور کرد، ریسمانی که در سراسر تاریخ بشری تنیده شده و در اشکال گوناگون از آغاز در این یا آن فرهنگ و خرده‌فرهنگِ جامعه بشری ریشه دوانده است. دین مانند هر ریسمان محکم و مقاوم دیگری رشته‌هایی دارد. ریسمان دین سه رشته دارد: معنویت، جسمانیت و اخلاق. این سه در مقام عناصرِ کلیتی بزرگ‌تر با غلاف درونی و متخلخل پندارهای معمول یا مشترک به هم متصل می‌شوند و سپس پوشش یا پوسته‌ای خارجی، که معمولاً داستان نامیده می‌شود، از آن‌ها محافظت می‌کند.

به لحاظ تاریخی، ریسمانِ معنا — ی دین — دهه‌ها و گاهی حتی قرن‌ها جامعه یا مردمی را کنار هم نگاه می‌دارد تا این‌که تغییر یا رویدادی فرهنگی گسست یا گشایشی در داستان و حفره‌ای در پندارِ [مشترک] پدید می‌آورد. هنگامی که این شکاف بر بدنه پوشش محافظ و غلاف

عایق ظاهر می‌شود، رشته‌های سه‌گانه، که همواره در عین درهم‌تنیدگی جدا از هم‌اند، به‌ناچار در معرض دید قرار می‌گیرند. هرگاه چنین امری روی داد، فرهنگ بیمار باید کار برداشتن تک‌تک رشته‌های ریسمان را از درون غلاف از سر گیرد، با دقت و تا حصول رضایت آن‌ها را واریسی کند و آن‌ها را به جای مناسبشان در ریسمان بازگرداند، هرچند این جایگذاری جدید هیچ‌گاه کاملاً مشابه نمونه اولیه از آب در نخواهد آمد. سرانجام، هنگامی که فرهنگی کار رسیدگی به هر سه رشته را به پایان رساند و آن‌ها را جایگزین کرد، غلاف مشبک بر گرداگرد اتصالات هموار خواهد شد، و شکاف داستان دوباره به هم دوخته می‌شود. ریسمان ترمیم شده و حالا آماده است همچون ریسمانی جدید وظایف حقیقی خویش را مدتی طولانی انجام دهد.

هر دانشجوی دوره کارشناسی به‌سادگی می‌تواند دوره‌هایی را ذکر کند که پوشش کنار زده شده و دیوار ترک برداشته است؛ بدین رو اجداد ما مجبور بودند داستان را تفسیر یا ترمیم کنند و غلاف درونی را برای بازسازی ریسمان در هم بیافند. بی‌شک، یهودیان در زمان اسارت در بابل چنین دوره‌ای را از سر گذراندند، همان‌طور که بسیاری از ادیان همین دوره را در عصر محوری^۱ تجربه کردند. دوران رنسانس، نهضت اصلاح دینی و روشنگری، که صدالبته برای اروپایی‌ها و آمریکایی‌ها از محوریت بیشتری برخوردارند، هر یک داستان یهودی - مسیحی را به چالش کشیدند و فرهنگ غرب را واداشتند تا در رشته‌های ریسمان تجدیدنظر کند.

۱. axial era: این مفهوم متعلق به کارل یاسپرس، فیلسوف آلمانی، است. عصر محوری به قرون هشتم تا سوم پیش از میلاد راجع است. به‌زعم یاسپرس در این قرون، از یک سو در دین و از سوی دیگر در فلسفه پارس، هند و چین و جهان یونانی-رومی تحولاتی رخ داد و روش‌های جدیدی برای اندیشه‌ورزی پدید آمد. این تحولات موازی بدون هیچ تماس فرهنگی مستقیمی روی داد و در طی آن فرهنگ‌های حاضر در جهان قدیم با یکدیگر ارتباط آشکاری نداشتند... م.

هرچند، در نظر خواننده معاصر، شکافتن داستان دین برای نمایان ساختن عناصر تشکیل دهنده آن صرفاً موضوع یادگیری آکادمیک یا یادآوری تاریخ نیست، بلکه به میزان زیادی مربوط به تجربه زیسته است — تجربه زیسته زمان متأخر و زمان حاضر. غرب، و به ویژه آمریکا، در خلال قرن بیستم، و به خصوص نیمه دوم آن، دوران گسست، پیکربندی، و شکل بخشیدن به دین را، مانند آنچه در عصر محوری یا نهضت اصلاح دینی گذشته بود، سپری کردند — و در واقع همچنان در حال سپری کردن دوره پایانی آن هستند.^(۱)

از اولین فریاد درمندانۀ اعتراض آلبرت شوایتسر در سال ۱۹۰۶ که مسیح تاریخ ممکن است عیسای قرن اول ناصره نباشد، تا هبوط روح القدس بر تجمع خیابان آروسا در لس آنجلس در همان سال؛

— از یافته‌ها و موفقیت‌های فراوان مجمع الکی‌های گمنام^۱ در سال ۱۹۳۵ که بر خودیاری — یا کمک گروهی — و احترام به قدرتی بلندپایه‌تر، و نه لزوماً به لحاظ آموزه‌ای خاص‌تر تأکید می‌کنند، تا باستان‌شناسی و بلهوسی‌های بخت که به کشف نجع حمادی^۲ و قمران^۳ انجامید که متونی گوناگون در باب داستان مقبول ما، و تفاسیر مختلفی در باب آن، در اختیار ما قرار داد؛

— از جنگ جهانی دوم که ترس از هولوکاست هزاران تن از باهوش‌ترین

---

۱. Alcoholics Anonymous: سازمانی متشکل از معتادان الکلی است که برای قطع مصرف الکل تلاش می‌کنند. — م.

۲. Nag Hammadi: نجع حمادی شهری در استان قنا در مصر است. محمدالسمان، دهقانی مصری، در این شهر کوزه‌ای حاوی دوازده طومار کشف کرد که در آن اناجیل و کتب گنوستیک قرون چهارم و سوم میلادی موجود بود. — م.

۳. Qumran: در سال ۱۹۷۴ میلادی در منطقه قمران در کرانه باختری طومارهایی کشف شد که در پژوهش‌های مربوط به آیین یهودیت و مسیحیت اهمیت فراوانی داشت. — م.

و تواناترین یهودیان را در هیئت نمایندگان عزیز پیروزی و سپس در سلک دوستان و شهروندان مقبول و محترم به زندگی در آمریکا کشاند تا تغییر قوانین مهاجرت در سال ۱۹۶۵ که اولین بار پس از دهه‌ها به آسیایی‌تباران (افرادی که باید گفت قرن‌ها چنان راحت و بی‌تکلف در دنیای درونی و معنوی خود زیسته بودند که گویی در دنیایی عینی زیسته‌اند) اجازه می‌داد به جمع ما تازه آمریکایی شده‌ها پیوندند و آن غنای روحانی را نیز به همراه خود به سوغات آورند؛

— از کشف آنتی‌بیوتیک و پیشرفت‌های پیش‌بینی‌نشده پزشکی در مسیر شفای معجزه‌آسای بیماران تا شهرنشینی و تحرکی که خانواده هسته‌ای را از هم گسیخت؛

— از سکوت باشکوه انفجار بزرگ و کاوش در فضای خارج از جو زمین تا فروض مسلم فیزیک آشوب؛^۱

— از ظهور رادیو و نشر ارزش‌نقیمی متون تاراه‌اندازی اینترنت که فرهنگ عامه را از بند رهاوند و بذر اطلاعات را در جهان پاشید.

این تحولات و حداقل بیش از بیست جابه‌جایی و گذار در فرهنگ غرب، که به همین میزان پویا و محوری‌اند، به دریافت‌ها و شرایط متغیری انجامیده‌اند که پوشش سیمان و دیواره آن را گسسته و از جا کنده است؛ بدین رو فرهنگ غرب در قرن بیستم ناچار به واکاوی غلاف مشبک و وارسی رشته‌هایی از معنا شده است که دهه‌ها با قدرت تمام، و البته در حالت سکون و خاموشی در آن جا آرمیده بودند.^(۲)

آمریکایی‌ها، مردمانی با ادیان و فرهنگ‌های مختلف، اما حکومتی واحد، در خلال قرن گذشته در ابتدا با معنویت^۲ دست‌وپنجه نرم

1. chaos physics

2. spirituality

کردند. همچنان که مجمع الکل‌های گمنام جهان معنوی را بیشتر به آمریکایی‌ها شناساند و بودیسم و علم بیش‌ازپیش به ما آموختند که چگونه این جهان را ترسیم کنیم و بپیماییم، رفته‌رفته نوعی احساس راحتی و آسودگی یا، شاید بهتر است بگوییم، آسایشی توأم با انسی دیرینه به ما دست داد. زمانی که میوه نارس آن موضع به بار نشست، به‌تدریج معنویت را به جایگاه حقیقی و نگهدارنده‌اش در ریسمان بازگردانیدیم. چنین است که امروزه بیش از قرن پیش قدرشناس معنویت هستیم، اما مثلاً نسبت به سه دهه پیش به طرز چشمگیری اقبال کمتری به آن داریم.

دومین رشته‌ای که در قرن اخیر در دست گرفتیم و به واکاوی‌اش پرداختیم، رشته جسمانیت بود، واژه‌ای پرطمطراق که به همه شواهد علنی و نهادینه دین اشاره می‌کند — مستغلات، روحانیون، سلسله‌مراتب اجرایی و حرفه‌ای، نهادهای آموزش و شفا، شرعیات، الزامات عضویت، جایگاه قانونی، بودجه و اموری از این دست. این چهل و اند سال اخیر، یعنی از شورای دوم واتیکان^۱ تا همین امروز، کارناوال تمام‌عیاری از سازش‌های پرشمار کلیسا — پرشمار در ابعاد قرون وسطی — به راه بوده است، و اکثر مردمان آمریکای شمالی خوب می‌دانند چه می‌گوییم.

وحدت‌گرایی کلیسایی و تشکیل کمون مشترک، سروده‌های تجدیدنظرشده و کتاب دعا‌های مکتوب^۲ شوراهای جهانی و ملی و چندملیتی، اعطای رتبه‌های مقدس زنان و این اواخر همجنسگرایان،

۱. Vatican II: که به طور غیررسمی با عنوان «واتیکان دوم» هم خوانده می‌شود، شورایی بود که میان کلیسای کاتولیک رم و دنیای مدرن ارتباط برقرار کرد. — م.

2. written prayer book